

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

AUTOR PRÁCE: Barbora Kadlusová

NÁZEV PRÁCE: Výuka společenských věd na středních školách

AUTOR POSUDKU: Mgr. Václav Sixta Ph. D.

Diplomová práce Barbory Kadlusové se zaměřuje na výuku společenských věd na různých typech středních škol v perspektivě RVP a na stav přípravy budoucích učitelů společenských věd na vysokých školách v ČR. Po nezbytném popisu základních pojmů přistupuje autorka ke srovnání RVP pro gymnázia a pro střední školy. To autorka provádí jak na rovině komparace jednotlivých dokumentů, tak vytvořením obsáhlé sady příprav. Sada čtrnácti lekcí ilustruje rozdíly mezi jednotlivými dokumenty.

Na této části práce je třeba ocenit úsilí autorky a množství představených lekcí k široké škále témat. Samotné lekce jsou zpracované přehledně, srozumitelně a po vizuální stránce přívětivě. Slabinou tohoto postupu je pak určitý formalismus pramenící ze závislosti na Rámcovém vzdělávacím programu. Ten je z mého pohledu do značné míry již součástí zadání práce. Ačkoliv autorka zmiňuje ŠVP ve své práci nezohledňuje to, jak jednotlivé školy implementují platné kurikulum do svých ŠVP. Podobně komparace příprav je komparací pouze „papírovou“ – teprve otestování ve třídách by přineslo relevantní data pro srovnání. Samotné přípravy jsou metodicky pestré, založené na aktivizaci žáků a v tomto ohledu jsou velkým přínosem pro práci.

Druhá část práce se zaměřuje na stav výuky na českých vysokých školách. I zde se opakuje jistý formalismus – autorka v práci neřeší, zda zkoumané sylaby odpovídají realitě, nepracuje se zpětnou vazbou od absolventů apod. Obecně u této části práce postrádám jasně formulovanou výzkumnou otázku a závěr. Chtě nechtě tato část působí jako soubor tabulek, bez jasného výsledku či doporučení pro zlepšení přípravy budoucích učitelů a učitelek. I zde práci škodí přílišná závislost na RVP. To je jistě podstatné, nicméně postrádám vazbu na odbornou diskusi o kompetencích učitelů a učitelek společenských věd.

Práce by si obecně zasloužila větší soudržnost. Není příliš vysvětleno, zda a jak spolu souvisí obě části práce a závěry z porovnání dokumentů jsou poněkud předvídatelné: například, že výuka na gymnáziích je teoretičtější než na středních školách (mj. s. 123). Kromě samotných příprav (viz výše) oceňuji snahu reflektovat stav výuky - jde o podstatné téma. Ze závěrů pak považuji za důležitý poznatek o silném zastoupení filozofických předmětů ve studijních programech na VŠ. Po jazykové stránce má práce odpovídající úroveň. V návaznosti na výše zmíněné práci doporučuji k obhajobě s hodnocením C.

Otázky k obhajobě:

- Navrhněte design výzkumu, který by zjišťoval skutečný stav výuky společenských věd na středních školách a na gymnáziích?
- Vyplyvá z druhé části nějaké doporučení pro úpravu vzdělávacích programů pro budoucí učitele a učitelky společenských věd?
- Čím si vysvětlujete silnou roli filozofických předmětů ve vzdělávání učitelů a učitelek společenských věd?

V Praze 10. 6. 2024

Václav Sixta